

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»**

 **“ЗАТВЕРДЖУЮ”**
Голова приймальної комісії
Андрій КРАСНОЖОН
01 квітня 2025 року

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ПОЛІТОЛОГІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ РІВНЕМ «МАГІСТР»
(на базі ступеня вищої освіти)**

Спеціальність: С2 Політологія
ОПП «Політологія. Українські та європейські політичні студії»

Одеса-2025

Пояснювальна записка

Підготовка абітурієнтів у Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Університеті Ушинського) здійснюється згідно з Законами України: «Про вищу освіту», «Про закордонних українців», «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту»; постановою Кабінету Міністрів України від 12 вересня 2018 р. №729 «Питання здобуття вищої освіти деякими категоріями осіб»; Правилами прийому до Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» у 2025 році.

Абітурієнти зараховуються до Університету Ушинського на конкурсній основі за результатами вступних випробувань у формі тестування.

Програма вступного іспиту для отримання ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю С2 Політологія ОПП «Політологія. Українські та європейські політичні студії» включає питання з дисциплін «Політологія» та «Міжнародні відносини».

До участі у вступному випробуванні допускаються особи, які завершили навчання та отримали ступень вищої освіти.

Мета вступного іспиту – відбір абітурієнтів для навчання та здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю С2 Політологія.

Вступний екзамєн є формою перевірки професійної готовності майбутніх магістрів до виконання своїх професійних функцій і вирішення комплексу соціально-політичних завдань у сфері політичної науки та міжнародних відносин.

Вступний фаховий іспит проводиться у формі письмового випробування та містить 2 варіанти по 60 тестових завдань за такими розділами:

- історія політичних вчень;
- загальна теорія політики;
- політичні інститути та процеси;
- теорія міжнародних відносин;
- зовнішня політика України;
- світовий порядок та геополітика.

*Абітурієнти, які отримали диплом «спеціаліста», «магістра» і бажають вступити до магістратури за спеціальністю С2 Політологія та знаходяться за кордоном або на територіях, де неможливо забезпечити виконання стандартів освіти України та/або стабільний освітній процес (Донецька, Луганська, Запорізька, Миколаївська, Харківська, Херсонська), мають підтвердити цю інформацію. Для цього необхідно надати документи, що засвідчують статус при складанні фахового випробування в онлайн форматі членам приймальної комісії.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ З ПОЛІТОЛОГІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

РОЗДІЛ I. ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ ВЧЕНЬ

Тема 1. Політичні вчення за доби Давнього Світу. Політичні вчення в період Стародавнього Сходу. Політичні вчення в Давньому Китаї (Лао-цзи, Конфуцій, Шан Ян, Мо-цзи). Політичні вчення в Давній Індії ("Закони Ману", "Артхашастра"). Політичні вчення в добу Античності. Політичні вчення в Давній Греції (Платон, Арістотель). Політичні вчення в Давньому Римі (Цицерон, Марк Аврелій).

Тема 2. Політична думка за доби Відродження та Нового часу. Політичні вчення в період європейського Ренесансу (Т. Мор. Т. Кампанелла, Н. Макіавеллі. Ж. Боден). Політичні вчення в Англії XVII – XIX століття (Т. Гоббс, Дж. Локк, І. Бентам). Політичні вчення у Франції XVIII – XIX століття (Ш. Л. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо, А. де Токвіль). Політичні вчення в Німеччині XVIII – XIX століття (І. Кант, Г. Гегель).

Тема 3. Політична думка в Україні. Політична думка за доби Київської Русі ("Руська правда" Ярослава Мудрого, політичний зміст "Повчання" Володимира Мономаха). Політична думка України в литовсько-польську та польсько-козацьку добу (С. Оріховський-Роксолан, І. Вишенський. "Конституція" П. Орлика). Політична думка України в XIX та першій половині XX століття. Політична думка діячів Кирило-Мефодіївського товариства (М. Костомаров, Т. Шевченко). Політичні ідеї І. Франка. Політичні ідеї М. Драгоманова. Політичні ідеї М. Грушевського. Політичні ідеї В. Винниченка.

РОЗДІЛ II. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПОЛІТИКИ

Тема 1. Поняття, види та функції політики. Поняття політики. Теоретичні витoki поняття "політика" (Платон. Арістотель, М. Вебер). Політика як policy, politics та polity. Види політики, суб'єкти та функції. Директивне, функціональне, комунікативне розуміння видів політики. Соціальні, інституціональні та функціональні суб'єкти політики. Функції політики: управління, інтеграції, визначення цілей, соціалізації.

Тема 2. Політична влада як суспільне явище. Поняття, види і концепції політичної влади. Поняття і види влади. Концепції політичної влади (реляціоністська. телеологічна, системна, біхевіоралістська). Підходи до пояснення природи влади (біологічний, антропологічний, політологічний). Ознаки політичної влади (нормативність, публічність, моноцентризм, засоби стримування та протидія, легальність, легітимність (традиційна, раціонально-легальна, харизматична)). Функції політичної влади (інтегративна, регулятивна, мотиваційна, консолідуюча, стабілізаційна). Ресурси політичної влади. Поняття ресурсів політичної влади (утилітарні, примусові, нормативні). Механізми реалізації політичної влади (панування, керівництво, управління, контроль).

Тема 3. Політична система суспільства. Поняття політичної системи. Структура політичної системи (інституціональна, нормативна (регулятивна), функціональна, комунікаційна, духовно-ідеологічна підсистеми). Функції політичної системи (політичного цілепокладання, владно-політичної інтеграції суспільства, регулятивна). Концепції політичної системи (Д. Істон, Г. Алмонд). Типології політичних систем Г. Алмонда (англо-американська політична система, континентально-європейська політична система). Політична система сучасної України.

Тема 4. Політичні ідеології. Політична ідеологія лібералізму. Класичний лібералізм (Дж. Локк, Б. Констан, Дж. С. Мілль). Неолібералізм (Ф. А. фон Гайєк, Л. фон Мізес). Політична ідеологія консерватизму. Класичний політичний консерватизм (Ж. де Местр, Е. Берк). Український політичний консерватизм В. Липинського. Неоконсерватизм (Д. Белл, І. Крістолл). Політична ідеологія комунізму (К. Маркс, Ф. Енгельс, В. Ленін). Політична ідеологія соціал-демократії (К. Каутський, Е. Бернштейн). Політична ідеологія націоналізму. Теоретичні засади націоналізму (Е. Геллнер, Е. Сміт). Український націоналізм М. Міхновського. Інтегральний український націоналізм Д. Донцова.

Тема 5. Політичні еліти та політичне лідерство. Політичні еліти. Поняття та функції політичних еліт. Концепції та типології політичних еліт (В. Парето, Г. Моска, Р. Міхельс). Політичне лідерство. Поняття політичного лідерства. Концепції політичного лідерства (ситуативна, конституентів (послідовників), психологічна). Функції політичного лідерства (інтегративна, комунікативна, програмна, управлінська, мобілізаційна, легітимації). Типологія політичних лідерів М. Германн (лідер-прапорonoсець, лідер-служитель, лідер-торгівець, лідер-пожежний).

РОЗДІЛ III. ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ ТА ПРОЦЕСИ

Тема 1. Держава як політичний інститут. Держава: поняття та ознаки. Поняття держави. Основні концепції походження держави (патріархальна, договірна, насильницька, психологічна). Ознаки держави (суверенітет, територія, населення, публічна влада, легальний примус). Державний устрій. Поняття державного устрою та його форми (унітарна, федеративна, конфедеративна). Форма державного устрою сучасної України. Форми державного правління. Поняття форми державного правління. Монархія як форма державного правління (абсолютна монархія, конституційна (парламентська) монархія). Республіка як форма державного правління. Типи республік (президентська, парламентська, змішана (парламентсько-президентська, президентсько-парламентська республіки). Форма державного правління в сучасній Україні.

Тема 2. Політичні режими та їх типи. Поняття політичного режиму. Демократичний політичний режим. Поняття та ознаки демократії як політичного режиму (пріоритетність політичних прав і свобод людини, поділ державної влади, виборність влади, політичний плюралізм). Форми демократії

(представницька, пряма, демократія участі). Формування демократичного політичного режиму в сучасній Україні. Авторитарний політичний режим (поняття, ознаки). Тоталітарний політичний режим. Поняття та ознаки тоталітарного політичного режиму (культ особи тоталітарного лідера, монопольна ідеологія, контроль за всіма сферами суспільного життя, диктатура однієї партії). Класичні форми тоталітарних політичних режимів (фашистський, комуністичний, нацистський).

Тема 3. Політичні партії та партійні системи. Поняття, функції й типології політичних партій. Поняття політичних партій (організаційна структура, програма діяльності, правовий режим функціонування, членство в партії). Функції політичних партій (ідеологічна, пропагандистська, функція політичного представництва соціальних інтересів, функція досягнення та здійснення влади, функція розробки політичного курсу влади, функція політичного рекрутування). Типології політичних партій (ліві - центристські - праві політичні партії; типологія за М. Дюверже (кадрові та масові політичні партії); правлячі та опозиційні політичні партії). Партійні системи. Поняття партійних систем. Типи партійних систем (однопартійна, двопартійна, багатопартійна). Типологія партійних систем за Дж. Сарторі. Типологія партійних систем за М. Дюверже. Партійна система сучасної України.

Тема 4. Вибори та виборчі системи. Поняття виборів. Демократичні принципи виборів (вільне волевиявлення, загальність, рівність, таємне голосування). Поняття та різновиди виборчих систем (мажоритарна, пропорційна, змішана). Виборча система сучасної України. Вибори Президента України. Вибори до Верховної Ради України. Суб'єкти виборчого процесу в Україні.

Тема 5. Громадянське суспільство. Поняття та принципи функціонування громадянського суспільства (самоорганізація як базова ознака громадянського суспільства; Помаранчева революція та Революція Гідності як прояви зрілості громадянського суспільства в Україні). Громадські організації і рухи в структурі громадянського суспільства (поняття громадських організацій і рухів; громадські організації і рухи в сучасній Україні). Волонтерський рух в Україні.

РОЗДІЛ IV. ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Тема 1. Теоретичні основи міжнародних відносин. Об'єкт, предмет, функції теорії міжнародних відносин. Основні підходи до визначення поняття "теорії міжнародних відносин". Об'єкт і предмет теорії міжнародних відносин. Структура та функції теорії міжнародних відносин. Співвідношення понять "міжнародні відносини", "міжнародна політика", "світова політика". Ознаки та принципи міжнародних відносин. Типи та рівні міжнародних відносин. Суб'єкти міжнародних відносин. Основні підходи до поняття та типології суб'єктів міжнародних відносин. Держава як суб'єкт міжнародних відносин. Міжнародні урядові організації як суб'єкт міжнародних відносин. Міжнародні неурядові

організації як суб'єкт міжнародних відносин. Транснаціональні корпорації як суб'єкт міжнародних відносин. Індивіди як суб'єкт міжнародних відносин.

Тема 2. Системи міжнародних відносин. Поняття, ознаки, структура міжнародної системи. Основні підходи до типології міжнародних систем. Типи міжнародних систем за М. Капланом, Е. Луардом, Е. Чемпелем. Мультиполярні, біполярні, уніполярні міжнародні системи. Історичні типи міжнародних систем. Вестфальська система. Віденська система. Версальсько-Вашингтонська система. Ялтинсько-Потсдамська система.

Тема 3. Основні теорії міжнародних відносин. Політичний ідеалізм у теорії міжнародних відносин. Політичний ідеалізм В. Вільсона. Політичний ідеалізм У. Ліппмана. Політичний реалізм. Поміркований напрям (Г. Моргентау, Дж. Кеннан). Центристський напрям (У. Росту). Ультраконсервативний напрям (Р. Страус-Хюпе). Лібералізм у теорії міжнародних відносин. Лібералізм Дж. Ная-молодшого. Лібералізм Р. Кохейна. Модернізм в теорії міжнародних відносин. Теорії міжнародних систем. Теорії конфлікту. Теорії міжнародної інтеграції. Теорії прийняття рішень (Л. Річардсон). Критика модернізму в теорії міжнародних відносин (Х. Булл). Неокласичні теорії міжнародних відносин. Неореалізм (К. Уолтц). Неомарксизм (І. Валлерстайн).

РОЗДІЛ V. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА УКРАЇНИ

Тема 1. Зовнішня політика держави. Поняття "зовнішня політика держави". Основні принципи зовнішньої політики держави. Суб'єкти зовнішньої політики. Цілі зовнішньої політики держави. Основні складові зовнішньої політики держави. Функції зовнішньої політики держави. Чинники, які визначають стан держави на світовій арені. Інструменти зовнішньої політики держави. Основні підходи до типології зовнішньої політики держави. Сутність, функції та форми дипломатії. Національні інтереси держави на міжнародній арені. Зміст поняття "національний інтерес". Структура національного інтересу держави. Види національного інтересу держави. "Сила" у міжнародних відносинах. Поняття "сили" у міжнародних відносинах. Чинники "сили" держави на міжнародній арені. "Баланс сил" та його роль у міжнародних відносинах. "Жорстка сила", "м'яка сила" та "розумна сила". Міжнародні конфлікти. Поняття та ознаки міжнародних конфліктів. Типи міжнародних конфліктів. Причини виникнення міжнародних конфліктів. Функції міжнародних конфліктів. Етапи розвитку міжнародних конфліктів. Механізми врегулювання міжнародних конфліктів. Поняття та ознаки гібридної війни.

Тема 2. Україна в системі міжнародних відносин. Становлення України як суб'єкта міжнародних відносин. Основні етапи становлення та розвитку зовнішньої політики України. Правові підстави міжнародної правосуб'єктності України після проголошення державної незалежності в 1991 році. Міжнародне визнання України. Національні інтереси України та їх реалізації через зовнішню політику. Поняття та особливості національних інтересів України. Цілі та

принципи зовнішньої політики України. Зовнішньополітичний потенціал України (чинники сили). Інституційно-нормативні засади зовнішньої політики України. Нормативно-правове регулювання зовнішньої політики України. Центральні органи зовнішніх відносин України. Закордонні органи зовнішніх відносин України. Участь України в міжнародних організаціях. Україна в Організації Об'єднаних Націй. Україна в спеціалізованих міжнародних організаціях (СОТ, МВФ, ЮНЕСКО). Україна в регіональних міжнародних організаціях (ОБСЄ, ГУАМ, ОЧЕС, Рада Європи).

Тема 3. Європейський та євроатлантичний вектори зовнішньої політики України. Співпраця України та ЄС. Етапи становлення. ЄС Нормативно-правові засади. ЄС Інститути Європейського Союзу. Основні етапи відносин Україна – ЄС. Нормативно-правові засади співробітництва між Україною та ЄС (УПС, Угода про асоціацію). Ініціатива ЄС "Східне партнерство" та участь у ній України. Співпраця України з НАТО. НАТО як організація з колективної безпеки держав Заходу. Нормативно-правові засади співпраці України та НАТО. Основні форми співпраці України та НАТО. Основні сфери співпраці України та НАТО.

Тема 4. Двосторонні відносини України з моменту відновлення державної незалежності (1991 р.). Сучасний стан українсько-американських відносин. Нормативно-правове регулювання відносин України зі США. Пріоритетні напрями співпраці між Україною та США. Особливості співпраці України та США в умовах російсько-української війни. Двосторонні відносини України з державами-сусідами. Відносини України та Польщі. Відносини України та Угорщини. Відносини України та Словаччини. Відносини України та Румунії. Відносини України та Молдови. Відносини України та Білорусі. Сучасний стан українсько-російських відносин. Основна договірна база українсько-російських відносин. Окупація Криму та агресія РФ на Сході України.

РОЗДІЛ VI. СВІТОВИЙ ПОРЯДОК ТА ГЕОПОЛІТИКА

Тема 1. Геополітика та геостратегія. Теоретичні основи геополітики. Основні поняття та підходи до визначення понять "географічний чинник" та "геополітика". Структура, функції та особливості геополітики. Геостратегічні та геополітичні регіони, геополітичні вісі, геополітичні поля та опорні точки. Основні закони геополітики. Парадигми геополітики. Дуалістична парадигма геополітики. Геоекономічна парадигма геополітики. Цивілізаційна парадигма геополітики. Циклічна парадигма геополітики. Теоретичні школи геополітики. Німецька школа геополітики (Ф. Ратцель, Р. Челлен, К. Хаусхофер, К. Шмітт). Англо-американська школа геополітики (Г. Маккіндер, А. Мехен, Н. Спайкмен, З. Бжезинський, Ф. Фукуяма, С. Гантінгтон). Українська школа геополітики (С. Рудницький, Ю. Липа). Геостратегія. Поняття, типологія та ознаки геостратегії. Структурні елементи геостратегії держави. Геостратегічні цілі та пріоритети держави.

Тема 2. Міжнародний порядок. Поняття та основні категорії міжнародного порядку. Міжнародний порядок. Світовий порядок. Глобальний порядок. Моделі та типології міжнародного порядку. Різновиди міжнародного порядку. Моделі світового порядку за С. Хоффманом та С. Гантінгтоном. Забезпечення світового порядку. Механізми забезпечення світового порядку. Основні риси нового світового порядку (А. Слотер, Г. Кіссінджер).

Тема 3. Міжнародні інтеграційні процеси. Міжнародна інтеграція. Поняття та види міжнародної співпраці. Поняття, передумови, ознаки, типи міжнародної інтеграції. Основні моделі інтеграційних об'єднань. Глобалізація як чинники міжнародних відносин. Поняття та типи глобалізації. Класифікація глобальних проблем. Антиглобалістський рух.

Зразок тестових завдань

1. Вкажіть історичний період, коли політична наука набула оформлення самостійної наукової дисципліни.

- А) IV в. до н. е.
- Б) XI – XIII ст.
- В) середина XIX ст.
- Г) середина XX ст.

2. Яку форму державного правління вважав оптимальною для України М. Драгоманов?

- А) Мілітарна монархія.
- Б) Національно–демократична держава.
- В) Консервативна держава.
- Г) Класократія у формі історичного гетьманату.

3. Назвіть форму державного правління сучасної Японії.

- А) Президентська республіка.
- Б) Парламентська республіка.
- В) Конституційна монархія.
- Г) Абсолютна монархія.

4. За яким критерієм виділяють такі види політичних партій, як: ліві – центристські – праві?

- А) За ставленням до суспільного ладу.
- Б) За статусом у політичній системі.
- В) За характером політичних дій.
- Г) За місцем у політичному спектрі.

5. Яка функція притаманна державі будь-якого типу.

- А) Культурно-виховна.
- Б) Оборони держави.
- В) Охорони прав і інтересів людини.
- Г) Інтеграції у світову економіку.

6. Назвіть поняття, яке характеризує зовнішні прояви демократії.

- А) Інститут демократії.
- Б) Принцип демократії.
- В) Форма демократії.
- Г) Функція демократії.

7. Яким має бути співвідношення між громадянським суспільством та державою (державною владою) за умов демократії.

- А) Державна влада управляє громадянським суспільством.
- Б) Громадянське суспільство здійснює державну владу.
- В) Державна влада рівнозначна громадянському суспільству.
- Г) Державна влада підпорядковує свою діяльність служінню громадянському суспільству.

8. Вкажіть, що відноситься до числа основних принципів міжнародної політики:

- А) Припинення війни в Україні.
- Б) Суверенна рівність держав.
- В) Рівноправність народів.
- Г) Мирне врегулювання спорів.

9. Яка з виборчих систем сприяє становленню в державі багатопартійності?

- А) Мажоритарна система абсолютної більшості.
- Б) Мажоритарна система відносної більшості.
- В) Пропорційна виборча система.
- Г) Змішана виборча система.

10. Що повинно стати інтегративним показником єднання, зімкнення всіх національностей в український народ?

- А) Національна політика.
- Б) Національна ідея.
- В) Громадянське суспільство.
- Г) Релігія.

**Критерії оцінювання
фахового вступного випробування з політології та міжнародних відносин
для отримання ступеня вищої освіти магістра**

Фахове вступне випробування – тестування оцінюється за наступними критеріями (див. табл. 1.). Сумарна кількість балів складає рейтинг. Найвищий рейтинг – 200 балів. Мінімальний прохідний бал – 100.

Таблиця 1

**Відповідність результатів фахового вступного випробування з
політології та міжнародних відносин значенням 200-бальної шкали
Бали (60 тестів)**

Тестовий бал	Бал за шкалою 100 - 200	Тестовий бал	Бал за шкалою 100 - 200
0-9	не складено	35	150
10	100	36	152
11	102	37	154
12	104	38	156
13	106	39	158
14	108	40	160
15	110	41	162
16	112	42	164
17	114	43	166
18	116	44	168
19	118	45	170
20	120	46	172
21	122	47	174
22	124	48	176
23	126	49	178
24	128	50	180
25	130	51	182
26	132	52	184
27	134	53	186
28	136	54	188
29	138	55	190
30	140	56	192
31	142	57	194
32	144	58	196
33	146	59	198
34	148	60	200

ЛІТЕРАТУРА
до програми фахового вступного випробування
для отримання ступеня вищої освіти магістра
за спеціальністю 051 Політологія

Базова

1. Бебик В. М. Політологія: наука і навчальна дисципліна : підручник. Київ : Каравела, 2019. 496 с.
2. Демиденко Н. М. Політологія : навч. посіб. Суми, 2022. 318 с.
3. Кузь О. М., Коротков Д. С., Михайличенко Д. Ю., Бровко О. В. Міжнародні відносини та світова політика : навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Кузя. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 201 с.
4. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін.]. Київ : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 328 с.
5. Політологія : навч. посіб. (для студентів усіх форм навчання) / уклад. Л.М. Мельник, І.А. Дужа, І.М. Грек. Біла Церква : БНАУ, 2022. 494 с.
6. Теорія міжнародних відносин : підручник / [М. П. Требін, Л. М. Герасіна, О. Ю. Панфілов та ін.] ; за ред. М. П. Требіна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2022. 472 с.
7. Шляхтун П. П. Політологія: історія та теорія : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 472 с.

Допоміжна

1. Алексеєнко І. В., Курас А. І., Маргулов А. Х. Глобальні проблеми міжнародних відносин та світової політики: безпековий вимір : підручник / за заг. ред. І. В. Алексеєнко. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 164 с.
2. Вегеш М., Палінчак М., Голонич Ян. Геополітика : Україна. Європа. Світ (Суспільно-політичний погляд) : підручник. Фермонт, США, 2020. 249 с.
3. Воронянський О. В., Кулішенко Т. Ю., Скубій І. В. Політологія : підручник. Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. 179 с.
4. Гелей С. Д., Рутар С. М. Політологія : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 348 с.
5. Дорош Л. О., Івасечко О. Я., Турчин Я. Б. Зовнішня політика України : навч. посіб. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. 348 с.
6. Загальна теорія політики : навч. посіб. / уклад.: Т. Ф. Герасимчук., А. М. Киридон, С. С. Троян. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2017. 226 с.
7. Іванова Н. Ю., Смолянчук В. Ф. Політологія : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2021. 473 с.
8. Історія політичної думки : підручник / за заг. ред. Н.М. Хоми. Львів : Новий Світ–2000, 2020. 1000 с.

9. Історія політичної думки : підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н.М. Хоми. 2-е вид., перероб. і доп. Львів : Новий Світ–2000, 2020. Т. 2 : XX – початок XXI ст. 598 с.
10. Історія політичної думки України : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми; [І. Вдовичин, І. Вільчинська, Є. Перегуда та ін.]. Львів : Новий Світ–2000, 2017. 632 с.
11. Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин. Чернівці : Книги - XXI, 2019. 272 с.
12. Кириченко В. М., Кириченко Ю. В., Соколенко Ю. М. Політико-правова система України : підручник / за заг. Ред. В. М. Кириченка. Київ : «Центр учбової літератури», 2020. 304 с.
13. Кучик О. С. Зовнішня політика України : підручник. Львів : Вид-во ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 410 с.
14. Лісовський П. М., Лісовська Ю. П. Політологія : навч. посіб. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2021. 228 с.
15. Основи громадянського суспільства та політичних знань : навч. посіб. / В. Бортніков, О. Ярош, С. Байрак, Я. Ярош та ін.; за заг. ред. В. Бортнікова. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. 456 с.
16. Остапець Ю., Ключкович А., Ярош Я. Політичні партії і партійні системи : навч. посіб. / за заг. ред. В. І. Бортнікова. 2-ге вид., випр. та доп. Суми : Університетська книга, 2023. С. 355–392.
17. Палінчак М., Остапець Ю., Лешанич М. Особливості процесу інституціоналізації політичних партій в умовах демократичного транзиту. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2021. 240 с.
18. Політична система України: конституційна модель та політичні практики : монографія / кол. авт.: Зеленько Г. І. (кер., наук. ред.) та ін. Київ : ІПіЕнД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2023. 536 с.
19. Соснін О. В. Сучасні міжнародні системи та глобальний розвиток (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри) : навч. посіб. Київ : Видавництво «Коло», 2015. 520 с.
20. Суб'єктність України в сучасному світі: оцінки, стратегії, прогнози. Аналітична доповідь. / за ред. О.М. Майбороди. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2020. 88 с.
21. Требін М. П., Герасіна Л. М., Поліщук І. О., Сахань О. М. Політологія : підручник / за ред. М. П. Требіна. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків : Право, 2018. 462 с.
22. Україна у світовій політиці : конспект лекцій / укладачі: С. М. Король, М. С. Назаров, В. О. Дементов. Суми : Сумський державний університет, 2018. 140 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Університету Ушинського. URL: <https://library.pdpu.edu.ua>.
2. Електронний архів (репозитарій) Університету Ушинського. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua>.
3. Міністерство освіти і науки України: сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
5. Національний репозитарій академічних текстів. URL: <http://nrat.ukrintei.ua>.
6. Одеська національна наукова бібліотека. URL: <http://odnb.odessa.ua>
7. Офіційний портал Верховної ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua>